

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-04-14

Diarienummer N163-0595/22

Handläggare

Simon Flodén

Telefon: 031-366 00 24

E-post: simon.floden@socialnordost.goteborg.se

Yttrande till Stadsrevisionen med anledning av revisionsredogörelse 2022

Förslag till beslut

Socialnämnden Nordost översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsrevisionen.

Sammanfattning

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande föreskrifter och enligt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt. Stadsrevisionen har inkommit med en revisionsredogörelse för 2022 som nämnden ska yttra sig över.

Utöver den grundläggande granskningen som revisionen genomför årligen granskades nämndens hantering av resor i tjänsten, arbetet med familjehemsplaceringar, nämndens konsultanvändning samt nämndens del i den palliativa vården inom staden.

Stadsrevisionens bedömning är att delar av nämndens verksamhet behöver förbättras och lämnar därför fem rekommendationer kopplat till nämndens hantering av resor i tjänsten och konsultanvändning. De handlar om att ha lokala anvisningar för dessa områden på plats och att säkerställa en tillräckligt god intern kontroll och dokumentation.

I övrigt bedömer stadsrevisionen att nämnden har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Bedömning ur ekonomisk dimension

För att nämnden ska kunna bedriva en effektiv verksamhet där resurser tas tillvara och nyttjas till rätt saker är det viktigt att riktlinjer, rutiner och processer systematiskt utvärderas och utvecklas. De åtgärder som ska eller har vidtagits med anledning av stadsrevisionens granskningar är ett led i arbetet med att säkra en tillräcklig intern styrning och kontroll i det systematiska kvalitetsarbetet.

Kostnaden för en utökad internkontroll ska alltid ställas mot nytta. Förvaltningen bedömer att föreslagna åtgärder och det beskrivna förbättringsarbetet kan genomföras inom ramen för nuvarande budget.

Bedömning ur ekologisk dimension

Granskningen kring nämndens hantering av resor i tjänsten har en tydlig bäring på den ekologiska dimensionen. Att förvaltningens tjänstepersoner hanterar tjänsteresor på ett

korrekt sätt är av stor vikt då det handlar om skattemedel men handlar också om att minska förvaltningens miljöpåverkan och använda miljösmarta transportmedel i så stor utsträckning som möjligt.

Bedömning ur social dimension

För att nämnden ska kunna ge stöd och service, av god kvalitet till dem nämnden är till för, är det viktigt att riktlinjer, rutiner och processer systematiskt utvärderas och utvecklas. De åtgärder som ska eller har vidtagits med anledning av stadsrevisionens granskningar är ett led i arbetet med att säkra en tillräcklig intern styrning och kontroll i det systematiska kvalitetsarbetet.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 23 maj 2023.

Bilagor

1. Revisionsredogörelse 2022
2. Revisionsberättelse 2022

Ärendet

Stadsrevisionen har 2023-03-22 inkommit med revisionsredogörelse och revisionsberättelse för år 2022. Nämnden skall senast den 21 juni återkomma med ett yttrande till Stadsrevisionen som tydliggör vilka åtgärder nämnden har gjort eller planerar att göra med anledning av rekommendationerna i revisionsredogörelsen för år 2022.

Beskrivning av ärendet

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande föreskrifter och enligt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Stadsrevisionens uppdrag är att pröva om nämnden sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om nämndens interna kontroll är tillräcklig.

Under 2022 granskade stadsrevisionen nedanstående områden:

- Grundläggande granskning
- Granskning av resor i tjänsten
- Granskning av familjehemsplaceringar
- Granskning av konsultanvändning
- Granskning av palliativ vård
- Granskning av delårsrapport per augusti
- Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner
- Granskning av årsbokslut
- Uppföljning av hantering av orosanmälningar

Stadsrevisionens sammanfattande bedömning är att delar av nämndens verksamhet behöver förbättras. När det gäller resor i tjänsten och nämndens konsultanvändning visar granskningen på förbättringsområden varför stadsrevisionen lämnar nedanstående rekommendationer.

I övrigt bedömer stadsrevisionen att nämnden har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Rekommendationer kopplat till resor i tjänsten:

- Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att upprätta en lokal anvisning för resor i tjänsten
- Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att stärka den interna kontrollen avseende resor i tjänsten

Rekommendationer kopplat till konsultanvändning:

- Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att upprätta anvisningar för inköp och upphandling

- Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att säkerställa att avrop från ramavtal avseende inhyrning av personal dokumenteras och sparas. Av dokumentationen ska det framgå hur rangordningen har följts
- Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att säkerställa att direktupphandlingar som överstiger 50 000 kronor dokumenteras. Dokumentationen ska innehålla de uppgifter som framgår av Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling

Förvaltningens bedömning

I nedanstående avsnitt redogörs för vilka åtgärder förvaltningen har gjort eller planerar att göra med anledning av ovanstående rekommendationer.

Då granskningen av nämndens konsultanvändning var en så kallad projektgranskning som avslutades under hösten 2022 har nämnden redan yttrat sig över de rekommendationer som stadsrevisionen gett nämnden kopplat till just den granskningen. Mer information om just dessa rekommendationer finns därför att läsa i det yttrande som nämnden beslutade om den 28 mars (§ 109 N163-0485/22).

Stadsrevisionens rekommendationer till Socialnämnden Nordost

Rekommendation om lokal anvisning för resor i tjänsten

Förvaltningen delar stadsrevisionens bedömning att den interna kontrollen kopplat till resor i tjänsten behöver stärkas. Stadsrevisionen gör bedömningen att avsaknaden av en lokal anvisning är det som ligger till grund för många av de felaktigheter som granskningen visat på.

Förvaltningen instämmer i stadsrevisionens bedömning och kommer under våren 2023 fastställa en lokal anvisning som förtydligar processen för att godkänna resor i tjänsten, att godkännanden och syften dokumenteras skriftligt samt att reseräkningar upprättas korrekt för att undvika felaktiga utbetalningar av traktamenten och annan ersättning. Anvisningen kommer också reglera användningen av privat bil i tjänsten.

Rekommendation om att stärka den interna kontrollen avseende resor i tjänsten

Stadsrevisionen gör även bedömningen att nämnden behöver utveckla egenkontroller för att kunna försäkra sig om att resor i tjänsten hanteras i enlighet med gällande regelverk.

Förvaltningen instämmer i stadsrevisionens bedömning och kommer så snart en lokal anvisning är på plats arbeta fram rutiner för hur efterlevnaden ska säkerställas.

Rekommendation om att upprätta anvisningar för inköp och upphandling

Förvaltningen delar stadsrevisionens bedömning att anvisningar kopplat till inköp och upphandling kan stärka och tydliggöra styrningen inom området. Förvaltningen har tagit fram och beslutat om dels en generell anvisning för inköp och upphandling, dels en specifik anvisning kopplat till konsultanvändning med tillhörande rutin och stöddokument. Förvaltningen kommer nu fortsätta arbetet att implementera dessa dokument i verksamheten samt följa upp att de efterlevs.

Rekommendation om att säkerställa att avrop från ramavtal avseende inhyrning av personal dokumenteras och sparas på ett korrekt sätt

Förvaltningen delar stadsrevisionens bedömning att dokumentationen gällande konsultinköp kan stärkas.

Det gäller både dokumentationen inför ett inköp såsom behovsanalys där behovet klargörs och avdelningschefens beslut framgår samt samverkansprotokoll från facklig samverkan. Dokumentationen kan även tydliggöras vid själva beställningen utifrån att eventuell rangordning av ramavtalsleverantörer beskrivs och dokumenteras.

Förvaltningen har, som ovanstående avsnitt beskriver, tagit fram och fastställt en generell anvisning för inköp och upphandling samt en specifik anvisning för konsultanvändning med tillhörande rutin och stöddokument. I anvisningen för konsultanvändning förekommer dokumentationskrav som tydliggör att en uppdragsbeskrivning ska göras, att samverkan ska dokumenteras, att beställning ska göras via beställningssystem och att avtal ska upprättas. Anvisningen tydliggör också vilka krav som finns på uppföljning och utvärdering.

Rekommendation om att säkerställa att direktupphandlingar som överstiger 50 000 kronor dokumenteras på ett korrekt sätt

Förvaltningen delar uppfattningen att det är av stor vikt att direktupphandlingar som överstiger 50 000 kr, såväl som övriga direktupphandlingar, dokumenteras på ett korrekt sätt. Förvaltningen menar dock att det finns en tillräckligt god internkontroll på plats.

Förvaltningen hanterar flera hundratals direktupphandlingar per år där en betydande del överstiger 50 000kr då de rör köpta insatser. Processen för att hantera direktupphandlingarna inom köpta insatser och övriga direktupphandlingar är väl genomarbetad och den interna kontrollen anses tillräcklig.

Uppföljning av rekommendationer

Förvaltningen har en process där stadsrevisionens rekommendationer följs upp till nämnd i samband med att den årliga beslutade internkontrollen återrapporteras till nämnden. Detta sker i samband med nämndens sammanträde i november.

I år har nämnden dessutom med både konsultanvändning samt resor i tjänsten som två riskområden att följa upp i den beslutade internkontrollplanen. Detta innebär att en uppföljning av ovanstående rekommendationer samt det beskrivna åtgärdsarbetet kommer att ske till nämnden i november.

Socialförvaltning Nordost

Fredrik Johansson
Förvaltningsdirektör

Simon Flodén
Förvaltningscontroller

Socialnämnden Nordost

– granskning av verksamhetsåret 2022

2023-03-21

Så kommunicerar vi våra granskningar

Varje år publicerar stadsrevisionen i Göteborgs Stad sina granskningsresultat på följande sätt:

Publikation	Innehåll
Revisionsredogörelse	Här presenterar stadsrevisionen granskningen av nämnderna. I redogörelserna framgår revisorernas iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Revisionsberättelse	Revisorerna upprättar en revisionsberättelse per nämnd. I berättelserna uttalar de sig om nämndernas verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om nämndens interna kontroll har varit tillräcklig.
Granskningsredogörelse	Här presenterar stadsrevisionen granskningen av bolagen. I redogörelserna framgår iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Granskningsrapport	Lekmannarevisorerna upprättar en granskningsrapport per bolag. I rapporterna uttalar sig lekmannarevisorerna om bolagen har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.
Revisionsrapport	Här presenterar stadsrevisionen särskilda granskningar som i regel rör flera nämnder och/eller bolag – så kallade projektgranskningar. I rapporterna framgår revisorernas iakttagelser, bedömningar och rekommendationer, i syfte att förbättra verksamheterna.
Rapportsammandrag	I rapportsammandragen sammanfattar stadsrevisionen sina revisionsrapporter.
Revisionsberättelse för Göteborgs Stad	Revisorerna upprättar en revisionsberättelse som omfattar kommunens samlade verksamhet. Berättelsen innehåller uttalanden i ansvarsfrågan samt uttalanden om Göteborgs Stads årsredovisning och resultat.
Årsredogörelse	Årsredogörelsen upprättas av stadsrevisionen och innehåller en beskrivning och sammanfattning av de genomförda granskningarna under året.

Mars 2023

Titel: Socialnämnden Nordost – granskning av verksamhetsåret 2022

Diarienummer: 0172/22

Stadsrevisionen i Göteborgs Stad

Yrkesrevisor: Karin Iveroth

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Innehåll

1	Sammanfattning	5
1.1	Bedömning	5
1.2	Sammanställning av rekommendationer	6
2	Grundläggande granskning	7
2.1	Bedömning	7
2.2	Iakttagelser	8
3	Resor i tjänsten	9
3.1	Bedömning	9
3.2	Iakttagelser	10
4	Familjehemsplaceringar	11
4.1	Bedömning	12
4.2	Iakttagelser	12
5	Konsultanvändning.....	18
6	Palliativ vård	19
7	Granskning av räkenskaper och bokslut.....	19
7.1	Översiktlig granskning av delårsrapport.....	19
7.2	Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner	20
7.3	Granskning av årsbokslut.....	20
8	Uppföljning av tidigare granskning	21
8.1	Uppföljning av hantering av orosanmälningar.....	21
9	Stadsrevisionens uppdrag och rapportering	23
10	Språkbruk och revisionsstermer	23

1 Sammanfattning

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande föreskrifter och enligt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har bestämt. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Revisorernas uppdrag är att granska räkenskaper, verksamhet och intern kontroll för verksamheten.

Granskningen av nämndens verksamhet omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av nämndens ledning och styrning samt interna kontroll, flera fördjupningar samt uppföljning av tidigare års granskning.

Granskningen av nämndens räkenskaper och bokslut omfattar en översiktlig granskning av delårsrapport, granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner, samt granskning av årsbokslut.

Vi redovisar våra granskningar genom att först beskriva stadsrevisionens bedömningar. Därefter redogör vi för våra iakttagelser.

1.1 Bedömning

Stadsrevisionens sammanfattande bedömning är att delar av nämndens verksamhet behöver förbättras. Därför lämnar vi rekommendationer till nämnden. I övrigt bedömer vi att nämnden har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, att nämndens ekonomiska resultat i allt väsentligt är rättvisande samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Nedan redogör vi kort för respektive område som omfattas av årets granskning. Därefter följer en tabell med de rekommendationer vi lämnar.

- **Grundläggande granskning:** Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma nämndens ledning och styrning samt interna kontroll. Vår översiktliga bedömning är att nämnden har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat.
- **Granskning av resor i tjänsten:** Granskningen syftar till att bedöma om nämnden säkerställt en tillräcklig intern kontroll av resor i tjänsten. Granskningen visar på förbättringsområden. Vi lämnar därför två rekommendationer till nämnden (se tabellen sist i sammanfattningen).
- **Granskning av familjehemsplaceringar:** Granskningen syftar till att bedöma nämndens arbete med familjehemsplaceringar. Vår samlade bedömning är att nämndens arbete med familjehemsplaceringar i allt väsentligt bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.
- **Granskning av konsultanvändning:** Granskningen syftar till att bedöma om nämnden för Intraservice, grundskolenämnden, socialnämnden Nordost

och Liseberg AB har säkerställt en ändamålsenlig konsultanvändning och en tillräcklig intern styrning, uppföljning och kontroll inom området. Granskningen visar på förbättringsområden. Vi lämnar därför tre rekommendationer till nämnden (se tabellen sist i sammanfattningen).

- **Granskning av palliativ vård:** Granskningen syftar till att bedöma om nämnden för funktionsstöd, socialnämnd Nordost och äldre samt vård- och omsorgsnämnden bedriver ett ändamålsenligt arbete med att erbjuda en god palliativ vård och omsorg samt ett gott stöd till närstående. Granskningen visar att det fanns rutiner för att hänvisa närstående till de regionala socialnämnderna när man inom hälso- och sjukvården såg att behov av individuellt biståndsprövade insatser förelåg. Det finns också inarbetade rutiner för att signalera om oro för att den sjuke eller någon i dennes närhet far illa till den regionala socialnämnden.
- **Delårsrapport:** Granskningen av delårsrapporten är översiktlig. Det innebär att den är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Det har i vår översiktliga granskning av delårsrapporten per augusti inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet i delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättat i enlighet med gällande föreskrifter och god redovisningssed.
- **Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner:** Granskningen av nämndens interna kontroll i redovisningsrutiner omfattar löneprocessen, intäktsprocessen, inköpsprocessen och bokslutsprocessen. Vår bedömning är att den interna kontrollen inom de granskade processerna i allt väsentligt är tillfredsställande.
- **Årsbokslut:** Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2022 omfattar upprättad årsrapport. Årsrapporten är i allt väsentligt upprättad enligt god redovisningssed och bedöms ge en rättvisande bild av nämndens ekonomiska resultat per den 31 december.
- **Uppföljning av hantering av orosanmälningar:** Stadsrevisionen granskade år 2021 nämndens hantering av orosanmälningar. Granskningen resulterade i att vi lämnade tre rekommendationer till nämnden. Vår uppföljande granskning visar att rekommendationerna är omhändertagna.

1.2 Sammanställning av rekommendationer

Område	Rekommendation
Resor i tjänsten	Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att upprätta en lokal anvisning för resor i tjänsten. Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att stärka den interna kontrollen avseende resor i tjänsten.

Område	Rekommendation
Konsultanvändning	Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att upprätta anvisningar för inköp och upphandling. Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att säkerställa att avrop från ramavtal avseende inhyrning av personal dokumenteras och sparas. Av dokumentationen ska det framgå hur rangordningen har följts. Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att säkerställa att direktupphandlingar som överstiger 50 000 kronor dokumenteras. Dokumentationen ska innehålla de uppgifter som framgår av Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling.

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma nämndens ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har nämnden genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på nämndens övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

2.1 Bedömning

Vår bedömning utifrån en översiktlig granskning är att nämnden har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges mål och uppdrag på ett ändamålsenligt sätt. Vi bedömer även att nämnden i allt väsentligt har ett ändamålsenligt beslutsfattande.

Vi bedömer att nämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

Slutligen är vår bedömning att nämnden i huvudsak har sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig.

2.2 Iakttagelser

2.2.1 Har nämnden genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?

Nämnden ska genomföra sitt grunduppdrag enligt reglementet samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har genom budgeten gett varje nämnd specifika mål som ska uppnås och uppdrag som ska genomföras. Vi har översiktligt granskat hur nämnden har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges specifika mål och uppdrag. Vi har även granskat nämndens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att nämnden har planerat och genomfört grunduppdraget i enlighet med reglementet och uppdrag i fullmäktiges budget.

Vår granskning av nämndens måluppfyllelse visar att nämnden har beslutat om indikatorer för de nämndspecifika målen. Målen har följts upp i delårsrapporterna och i årsrapporten. Nämnden rapporterar i huvudsak måluppfyllelse för sina nämndspecifika mål. I huvudsak har inga väsentliga avvikelser noterats i nämndens beslutsfattande.

2.2.2 Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramarna som fullmäktige har gett verksamheten. Nämnden ska också se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat nämndens styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Vår granskning visar att nämnden har bedrivit verksamheten inom de ekonomiska ramarna för året. Granskningen visar vidare att nämnden har genomfört en kontinuerlig uppföljning och rapportering av sin ekonomi.

2.2.3 Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Nämnden ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. Nämnden ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat nämndens interna styrning, uppföljning och kontroll.

Vår granskning visar att nämnden har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Riskhantering har i huvudsak skett inom väsentliga områden. Granskningen visar även att den interna kontrollen har följts upp och att nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll har utvärderats.

3 Resor i tjänsten

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden har en tillräcklig intern kontroll avseende resor i tjänsten.

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier, skriftliga frågor samt en stickprovsgranskning av underlag från aktuella konton där resor i tjänsten finns bokförda. Stickprovet har omfattat 20 resehändelser av olika i karaktär och utgörs bland annat av konferenser, utlandsresor, utbildningar och möten i tjänsten.

Granskningens revisionskriterier är:

- kommunallag (2017:725) 6 kap 6§
- Skatteverkets rättsliga vägledning för studie- och konferensresor
- Skatteverkets rättsliga vägledning för beräkning av kostförmånsvärde
- Skatteverkets allmänna råd om vissa förmåner för beskattningsåret 2022
- Göteborgs Stads riktlinje för resor och möten i tjänsten
- Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling
- Göteborgs Stads policy och riktlinje mot mutor
- regler för attest i Göteborgs Stad.

3.1 Bedömning

Granskningen visar på flera avvikelser från stadens riktlinje och Skatteverkets rättsliga vägledningar och allmänna råd. Vår samlade bedömning är därför att nämnden inte säkerställt en tillräcklig intern kontroll av resor i tjänsten. Nämnden saknar en lokal anvisning och därmed gemensamma arbetssätt vilket ligger till grund för många av de felaktigheter som uppstått.

Nämnden behöver förtydliga processen för att godkänna resor i tjänsten, så att godkännanden och syften dokumenteras skriftligt. Nämnden behöver därtill säkerställa att reseräkningar upprättas korrekt för att undvika felaktiga utbetalningar av traktamenten och annan ersättning. Vidare bedömer vi att nämnden behöver reglera användningen av privat bil i tjänsten. Slutligen bedömer vi att nämnden behöver utveckla egenkontroller för att kunna försäkra sig om att resor i tjänsten hanteras i enlighet med gällande regelverk.

Vi lämnar följande rekommendationer till nämnden:

Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att upprätta en lokal anvisning för resor i tjänsten.

Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att stärka den interna kontrollen avseende resor i tjänsten.

3.2 Iakttagelser

Av Göteborg Stads riktlinje för resor och möten i tjänsten framkommer att stadens nämnder ska säkerställa att respektive förvaltning tar fram en lokal anvisning utifrån riktlinjen. Den lokala anvisningen ska ange nämndens befogenhetsfördelning för resor i tjänsten och det ska särskilt framgå vem som har befogenhet att besluta om resa med privat bil, taxi och flyg. Socialnämnden Nordost saknar en lokal anvisning.

När det gäller beslut om tjänsteresa visar granskningen att det överlag går att utläsa syftet med resan av dokumentationen. Däremot dokumenteras inte motiv till antal deltagare och i vissa fall går det inte att utläsa om studie- eller konferensresan motsvarar minst sex timmar per dag så som det föreskrivs av Skatteverket. Granskningen visar att stadens resetjänst används vid bokning av resor och boenden, vilket är i enlighet med stadens riktlinje.

Det har förekommit tjänsteresor med flyg till destinationer som ligger närmare geografiskt än det som staden anger i sina riktlinjer. Enligt uppgift har flygresor endast använts i de fall där andra resealternativ saknats.

Av stickprovsgranskningen framkommer att chefer attesterat sina egna kostnader vid två tillfällen. I övrigt framkommer inga andra avvikelser utifrån reglerna för attest.

Om en anställd har haft utgifter i samband med en tjänsteresa, som är att anse som nämndens utgifter, ska den anställda få skattefri ersättning för dessa utgifter. Av de 31 granskade reseräkningarna visar stickprovsgranskningen avvikelser i 23. När reseräkningarna inte upprättas korrekt medför detta felaktigheter i utbetalda traktamenten, färdtidsersättning och privatbilersättning.

För tjänsteresor till platser som ligger mer än 50 kilometer från arbetsplatsen och hemmet, och där övernattnings sker, har den anställda rätt till traktamente. Vi har sett flera avvikelser i de stickprov där traktamenten har betalats ut, till exempel:

- att anställda har fått en dubbelersättning, det vill säga att traktamentet inte reducerats trots att arbetsgivaren har betalat för måltider i samband med tjänsteresan.
- att traktamentet har betalats ut för fler dagar än tjänsteresan har pågått.
- att medarbetare som deltagit vid samma utlandsresa med samma resplan har fått olika antal utbetalda inrikes- respektive utrikestraktamenten.
- att privata utlägg i samband med tjänsteresa inte har hanterats på ett korrekt sätt, bland annat genom att de verifikat som lämnats in inte överensstämmer med den ersättning som betalats ut.

Om en tjänsteresa pågår under en tid som ligger utanför den anställdas ordinarie arbetstid så har arbetsgivaren rätt att ersätta den anställda med färdtidsersättning. Vi har noterat i ett flertal stickprov att den angivna tiden för färdtidsersättning rapporterats in felaktig.

Om den anställda använder sig av privat bil i tjänsten har arbetsgivaren rätt att betala ut milersättning. Stadens riktlinje anger att privat bil i tjänsten endast ska användas i de fall det inte är möjligt att gå, cykla, åka kollektivt eller köra med stadens bilar. Granskningen visar att privat bil använts och att anställda fått milersättning. Vi kan utifrån stickprovsgranskningen konstatera att det saknas underlag som visar att behörig chef godkänt användningen av privat bil i tjänsten. Vi har även noterat att anställda har åkt samma sträcka men uppger olika kilometersättning i de upprättade reseräkningarna. Därtill har ersättning betalats ut när anställda har åkt från sin privata bostad.

4 Familjehemsplaceringar

Granskningens syfte är att bedöma om nämndens arbete med familjehemsplaceringar bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen har genomförts i samtliga fyra socialnämnder och omfattar barn som har placerats i familjehem och inte de barn som placerats i hem för vård eller boende (HVB) eller jourhem. Granskningen omfattar nämndens styrning, uppföljning och kontroll av familjehemsvården. Den avser inte familjehemsutredningen eller bedömningen av hemmets lämplighet i förhållande till det aktuella barnet. Granskningen har genomförts genom intervjuer, dokumentstudier och stickprovsgranskning av 10 ärenden i respektive nämnd. Utöver detta har respektive förvaltning själva fått granska fem ärenden och återkoppla resultatet till stadsrevisionen.

Revisionskriterierna för denna granskning är:

- lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)
- Socialstyrelsen (2016) Utreda barn och unga. Handbok för socialtjänstens arbete enligt socialtjänstlagen
- Socialstyrelsens allmänna råd om handläggning av ärenden som gäller barn och unga (SOSFS 2014:6)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS (SOSFS 2014:5)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem, jourhem, eller hem för vård eller boende (SOSFS 2012:11)
- Socialtjänstförordningen 3 kap. 1 §, 5 kap. 1a §

- Socialtjänstlagen (SoL) 6 kap och 11 kap.

4.1 Bedömning

Vår samlade bedömning är att nämndens arbete med familjehemsplaceringar i allt väsentligt bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Granskningen visar att rutiner finns och efterlevs i stor utsträckning. Vår aktgranskning och förvaltningens egengranskning visar på ett fåtal avvikelser. De utvecklingsområden som framkommer gäller framför allt arbetet med genomförandeplaner, något som förvaltningen själva uppmärksammat i sitt egenkontrollarbete. Därtill ser vi att dokumentationen av barnets syn på planeringen och genomförandet av vården kan stärkas. Förvaltningen arbetar löpande för att göra barnet delaktig och informera sig om barnets syn, däremot har detta omfattande arbete inte alltid synliggjorts i den granskade dokumentationen.

Slutligen kan vi konstatera att de faktorer som enligt förvaltningen utgör de största riskerna för barnets bästa är hög personalomsättning och bristen på familjehem. Stadsrevisionen vill understryka vikten av att nämnden beaktar de risker som identifierats i granskningen.

4.2 Iakttagelser

En placering utanför det egna hemmet är ett stort ingrepp i det enskilda barnets liv och får också stora konsekvenser för den övriga familjen. Socialtjänsten ska noga följa och stödja barn som på något sätt har omhändertagits för samhällsvård. Om socialtjänsten inte utreder och följer upp familjehemsplaceringar i enlighet med socialtjänstlagens krav och intentioner finns risk för att samhället inte kan erbjuda det skydd och det stöd som barnet har rätt till. Det finns också risk för att insatsens förväntade effekt blir otydlig och därmed riskerar insatsen även att bli för kort eller onödigt lång. Det är avdelningen Barn- och unga i socialförvaltningen Nordost som ansvarar för att följa familjehemsplacerade barn. Nedan redogör vi för nämndens styrning, uppföljning och kontroll utifrån krav i lag, förordningar och föreskrifter.

4.2.1 Det tredelade föräldraskapet

När ett barn placeras för vård utanför hemmet har vårdnadshavare, socialnämnd och familjehemmet ett delat ansvar för att tillgodose barnets behov av omsorg, trygghet, fostran, tillsyn och uppsikt. Detta delade ansvar kallas ibland för det tredelade föräldraskapet. Socialnämnden har en viktig roll som samordnare i det tredelade föräldraskapet. Nämnden ska lämna vårdnadshavarna råd, stöd och annan hjälp som de behöver och bör ge dem stöd i sin föräldraroll och i sin

kontakt med de som vårdar barnet. Socialnämnden ska även erbjuda stöd och hjälp till de som vårdar barn i familjehem.¹

Barnsekreteraren har en central roll i att samordna samverkan kring barnet. Utöver att barnsekreteraren ska vara barnets röst och bevaka barnets bästa är det barnsekreteraren som har kontakt med vårdnadshavarna. Vårdnadshavares behov av stöd varierar, och barnsekreterarna arbetar kontinuerligt för att vårdnadshavarna får det stöd de behöver. Detta kan vara en mycket tidskrävande uppgift då vissa vårdnadshavare har omfattande behov. Aktgranskningen visar att kontakten med vårdnadshavare dokumenteras och går att följa i barnets akt. Barnsekreteraren har även tät kontakt med familjehemssekreteraren eller familjehemskonsulenten² som ansvarar för att stötta familjehemmet. Aktgranskningen visar att kontakten med familjehemssekreteraren/konsulenten dokumenteras i barnets akt. Familjehemmens behov varierar, dels utifrån det aktuella barnets behov dels utifrån hemmets grundkompetens och förutsättningar. Förvaltningen ser ett ökat behov av stöd till familjehemmen. Komplexiteten i ärenden och barnens behov uppges ha ökat. Stöd till familjehemmen är centralt för att motverka sammanbrott i vården, det vill säga att en placering avbryts oplanerat. Det rör vanligtvis situationer när barnets vårdbehov inte har kunnat tillgodoses och berörda barn kan därmed befinna sig i en särskilt utsatt situation.

4.2.2 Vårdplan och genomförandeplan

För att synliggöra vilka behov barnet har och hur de ska tillgodoses ska vård- och genomförandeplaner upprättas.³ En vårdplan ska beskriva målet med vården, de särskilda insatser som behövs och hur barnets umgänge med föräldrar och närstående ska utformas. Av vårdplanen ska det också framgå hur barnet och vårdnadshavare ser på den planerade vården.⁴ Planen ska så långt möjligt upprättas i samråd med vårdnadshavarna och barnet själv, beroende på ålder och mognad.⁵ Vårdplanen kompletteras i samband med placeringen med en genomförandeplan som beskriver hur insatserna konkret ska genomföras. Syftet med genomförandeplanen är att bidra till att vården planeras, bedrivs målinriktat och följs upp. En genomförandeplan tydliggör ansvar och roller mellan den som ger vården (familjehemmet), vårdnadshavaren, socialtjänsten och eventuellt andra verksamheter. Genomförandeplanen ska beskriva barnets syn på genomförandet av den planerade vården.⁶ Socialnämnden ska verka för att barnet och vårdnadshavaren deltar i arbetet med genomförandeplanen.⁷

Granskningen visar att vårdplaner upprättas i enlighet med gällande föreskrifter. Däremot är genomförandeplaner ett utvecklingsområde. Aktgranskning visar att

¹ 6 kap. 7 samt 7a § SoL.

² Familjehem som inte är stadens egen regi har ingen familjehemssekreterare utan en familjehemskonsulent som är anställd i det privata bolag som det upphandlade familjehemmet är knutet till.

³ 11 kap. 3 § SoL.

⁴ 5 kap. §1a första stycket SoF.

⁵ Jfr 11 kap. 10 § SoL samt 1 och 36 §§ LVU. Se även prop. 2000/01:80 s. 106.

⁶ 5 kap. 1a § andra stycket SoF.

⁷ SOSFS 2012:11.

genomförandeplaner saknas i flera fall, något som även syns i förvaltningens egengranskning. Eftersom vårdplanen bifogas vid varje övervägande eller omprövning följs dessa upp löpande. Detta gäller inte genomförandeplanerna. Förvaltningen planerar därför att genomföra kontroller för att säkerställa att genomförandeplaner finns upprättade och är aktuella. Utifrån förvaltningens egenkontroll i våras har ett arbete påbörjats för att höja kompetensen kring syftet med genomförandeplanen. Det finns i dagsläget olika uppfattningar om nytta och syfte med genomförandeplanen vilket medför att kvaliteten varierar.

I intervjuer beskriver förvaltningen olika metoder som används för att göra barn delaktiga i upprättandet av vårdplan och genomförandeplan. Metod och tillvägagångssätt utgår från barnets ålder och mognad. Barnets bästa och delaktighet beskrivs som central i all planering. Aktgranskningen visar på enstaka avvikelser, men i de flesta fall framkommer att barnet varit delaktigt i planeringen.

Barnets syn på den planerade vården ska framgå av vårdplanen och aktgranskningen av vårdplaner visar på enstaka avvikelser. Däremot saknas barnets syn på genomförandet av den planerade vården i flera av de granskade genomförandeplanerna. Förvaltningen uppger att de är medvetna om att genomförandeplanerna är ett generellt utvecklingsområde och som tidigare nämnts har ett arbete påbörjats.

4.2.3 Socialtjänsten ska noga följa vården

Socialnämnden ska noga följa vården av de barn som vårdas i ett familjehem.⁸ Det primära syftet med att följa vården är att se till att barnet har det bra. Uppföljningen ska säkerställa att vården är rättssäker, trygg och utgår från barnets behov. Den ska utgå från de vård- respektive genomförandeplaner som upprättats. Uppföljningen är viktigt för nämndens omprövning respektive övervägande av vården, och för att nämnden ska kunna avgöra om vården ska fortgå eller upphöra. Uppföljningar är också en förutsättning för att uppmärksamma eventuella missförhållanden i det hem där barnet eller den unge är placerat.⁹ Lagstiftningen anger att uppföljningen främst ska ske genom regelbundna personliga besök, enskilda samtal med barnet, samtal med den eller dem som tagit emot barnet i sitt hem, och samtal med vårdnadshavarna.¹⁰ Socialnämnden ska även särskilt uppmärksamma barnets eller den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till anhöriga och andra närstående. Det ska även finnas en särskilt utsedd socialsekreterare för barnet.¹¹

På socialförvaltningen Nordost är barnsekreterarna organiserade i två enheter under avdelningen Barn- och unga. När ett barn placeras i familjehem ansvarar den utredande socialsekreteraren för ärendet fram till det första övervägandet eller omprövningen som sker efter 6 månader. I det fall den utredande enheten

⁸ 6 kap. SoL och 13 a § LVU.

⁹ Prop. 2012/13:10.

¹⁰ 6 kap. 7 b § SoL, 13 a § LVU.

¹¹ 6 kap. 7 c § första stycket SoL.

bedömer att det ska vara en långvarig placering i familjehem för barnet lämnas ärendet därefter över till en barnsekreterare. Förvaltningen har en checklista vid överflyttning av ärenden från utredande enhet till barnsekreterarenhet. I intervjuer beskriver förvaltningen att överlämningarna i regel fungerar väl. Däremot kan ärendebelastningen hos aktuell utredande enhet påverka dokumentationens kvalitet och därmed barnsekreterarens förutsättningar och kunskap om barnet vid själva övertagandet.

Förvaltningen beskriver att utgångspunkten i all planering och uppföljning är datumet för nästa övervägande/omprövning. Granskningen visar att nämndens uppföljning sker i enlighet med krav i lag och föreskrifter. Genomförd aktgranskning och förvaltningens egen granskning visar på få avvikelser. Vi noterar i granskningen att dokumentationen av den löpande uppföljningen varierar i mängd och kvalitet. Förvaltningen uppger att det pågår ett ständigt förbättringsarbete kopplat till löpande dokumentation.

Av akterna framgår att socialtjänsten har gjort regelbundna personliga besök och genomfört enskilda samtal med barnet. Detta sker minst fyra gånger per år. Det är vanligt att barnsekreteraren har ytterligare kontakt med barnet per sms, telefon eller videosamtal, något som vi ser dokumenteras i journalen. Förvaltningen beskriver att de arbetar för att anpassa den löpande uppföljningen utifrån barnets ålder och mognad och ger exempel på olika former av metodstöd.

Varje barnsekreterare har omkring 10 ärenden, men ärendemängden har periodvis varit högre på grund av personalomsättning. Utöver de egna ärendena är barnsekreterarna även medhandläggare på ett antal ärenden. Genom medhandläggarskapet minskar sårbarheten för att ärenden inte följs upp eller bevakas vid exempelvis längre sjukfrånvaro. Ärendemängden i sig beskrivs som hanterbar, däremot finns det arbetsuppgifter kopplade till respektive ärende som tar mycket tid. Ett exempel som lyfts är umgängesplanering. Ett annat exempel på resurskrävande arbetsuppgifter är kontakten med vårdnadshavare. I vissa fall kan kontakten även innebära hot och våld. Förvaltningen uppger att det finns tydliga rutiner och stöd kopplat till hot och våld samt två säkerhetsansvariga som medarbetare eller chefer kan ta kontakt med. Mot bakgrund av att antalet komplexa ärenden har ökat pågår det ett stadenövergripande arbete för att identifiera ”högrisk-ärenden” och skapa en särskild hantering av dessa. Förvaltningen har även jurister som kan ta över eller stötta i särskilt svåra ärenden.

4.2.4 Övervägande och omprövning

Socialnämnden är skyldig att minst en gång var sjätte månad överväga om vård i ett annat hem än det egna fortfarande behövs. För att nämnden ska kunna fullgöra sin skyldighet att följa vården behöver nämnden därför löpande, minst en gång var sjätte månad, få information om ärendet och om hur vården har bedrivits. Övervägandet ska dokumenteras i barnets akt. Det kan vara naturligt att

utgå från vårdplanen vid övervägandet, eftersom vårdplanen ska beskriva målet med vården.¹²

Har den unge beretts vård med stöd av 3 § LVU ska socialnämnden inom sex månader från dagen för verkställighet pröva om vården ska upphöra. Denna fråga ska därefter prövas fortlöpande var sjätte månad.¹³ Omprövning av vården är en formell prövning och ett beslut ska fattas. Omprövningen ska avse frågan om de omständigheter som gjorde att vården var nödvändig fortfarande föreligger och om vården även fortsättningsvis behöver ges med stöd av LVU. Det är den unges behandlingsbehov som ska bestämma hur länge vården ska bestå. Det kan vara naturligt att utgå från vårdplanen vid omprövningen, eftersom vårdplanen ska beskriva målet med vården.¹⁴

Granskningen visar att nämnden genomför omprövningar respektive överväganden i enlighet med gällande lagkrav. Aktgranskningen visar inte på några avvikelser. Vid omprövningar och överväganden har vårdplanen följts upp och nämnden har särskilt uppmärksammat barnets hälsa, utveckling, skolgång, familje- och sociala relationer.

4.2.5 Barnets bästa

Vad som är bäst för barnet ska vara avgörande vid beslut eller andra åtgärder som rör barn inom socialtjänsten.¹⁵ Socialtjänstlagen uttrycker även att ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör denne. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hens inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. När en åtgärd rör ett barn ska barnet också få relevant information.¹⁶

Förvaltningen uppger att deras arbete genomsyras av principen kring barnets bästa. Förvaltningen beskriver att barnets ålder och mognad avgör vilken metod eller tillvägagångssätt som används för att göra barnet delaktig och kartlägga hens inställning. Förvaltningen använder BBIC (barns behov i centrum) vilket är ett arbetssätt och en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen.¹⁷ Vi kan utifrån aktgranskningen konstatera att BBIC-mallarna används i stor utsträckning.

Förvaltningen identifierar två områden som de största riskerna för barnets bästa. Det första är personalomsättning. När socialsekreterare byts ut finns det alltid en risk att information faller bort och förutsättningarna för samverkan i det tredelade föräldraskapet kan försämrast. Byte av personal innebär även försämrad kontinuitet för barnet. Att möta många socialsekreterare kan innebära en påfrestning för barnet och påverkar negativt nämndens förutsättningar för att

¹² 5 kap. 1 a § SoF.

¹³ 13 § andra stycket LVU.

¹⁴ 5 kap. 1 a § SoF.

¹⁵ 1 kap. 2 § andra stycket SoL och 1 § femte stycket LVU. Se även artikel 3 barnkonventionen.

¹⁶ 11 kap 10 § SoL.

¹⁷ BBIC är framtaget av Socialstyrelsen och är anpassat efter socialtjänstens regelverk.

bevaka barnets bästa. Av nämndens delårsrapport per augusti framgår att personalomsättningen är hög och att förvaltningen har svårigheter att behålla erfarna medarbetare. Nämnden lyfter därför detta som en väsentlig avvikelse i sin rapportering till kommunledningen.

Bristen på familjehem beskrivs som den andra stora risken för barnets bästa. Förvaltningen beskriver att det är svårt att hitta stabila familjehem som klarar av uppdraget. De uppger även att det kan uppstå svårigheter vad gäller samverkan kring och uppföljning av barn placerade i upphandlade familjehem, så kallade konsulentstödda familjehem.

4.2.6 Rutiner och egenkontroll

Nämnden har enligt socialtjänstlagen ett övergripande ansvar för att socialtjänstens insatser är av god kvalitet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. Vidare är nämnden, enligt kommunallagen, ansvarig för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande regelverk och att den interna kontrollen är tillräcklig. Av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete framgår att den som bedriver socialtjänst ansvarar för att det finns de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet.¹⁸ Nämnden ska också utöva egenkontroll i den omfattning som krävs för att säkra kvaliteten i verksamheten.

I sitt arbete använder förvaltningen Socialstyrelsens handböcker och stadengemensamma rutiner. Mot bakgrund av den nya nämndorganisationen startades ett omfattande arbete upp under 2021 för att uppdatera och ta fram nya gemensamma rutiner för staden. Processen med att uppdatera de stadengemensamma rutinerna är ständigt pågående och arbetet är organiserat i arbetsgrupper där representanter från respektive förvaltning ingår. Utifrån de stadenövergripande styrdokumenterna tas vissa lokala rutiner fram. Här pågår också ett arbete för att tillse att de lokala rutinerna är förvaltningsgemensamma och att de tidigare rutinerna från stadsdelsförvaltningarna Angered och Östra Göteborg inte används. Rollerna och ansvaret för att ta fram, revidera och implementera rutiner är tydliga. Ändringar i rutiner kan bero på ny vägledande praxis eller lagändringar. Till exempel har förvaltningen sett över sina rutiner utifrån den förändring av lagstiftningen som Lex lilla hjärtat har medfört. I intervjuer uppges att rutiner och arbetssätt är väl implementerade och efterlevs i verksamheten.

Förvaltningen har en gemensam egenkontrollplan för 2022. Handläggning och dokumentation granskas två gånger om året. Därefter sammanställs och analyseras resultatet. Utifrån analysen vidtar verksamheten åtgärder. Av egenkontrollen som genomfördes våren 2022 framkommer att det finns behov av fortsatta åtgärder för att se till att genomförandeplan finns i alla ärenden.

¹⁸ SOSFS 2011:9.

Utöver egenkontrollplanen arbetar enheterna systematiskt med ärendegenomgångar för att säkerställa handläggningen. Roller och ansvar för arbetet med egenkontroll är tydliga och förvaltningen uppger att de har god kännedom om sina ärenden. Granskningen visar att kontroller för att säkerställa att rutinerna efterlevs genomförs både utifrån en egenkontrollplan, men även löpande genom bland annat ärendegenomgångar.

5 Konsultanvändning

Stadsrevisionen genomförde under 2022 en granskning av konsultanvändning i Göteborgs Stad. Syftet var att bedöma om nämnden för Intraservice, grundskolenämnden, socialnämnden Nordost och Liseberg AB hade säkerställt en ändamålsenlig konsultanvändning och en tillräcklig intern styrning, uppföljning och kontroll inom området. I socialnämnden Nordosts fall var fokus enbart på konsulter i form av inhyrda socialsekreterare.

Stadsrevisionens samlade bedömning var att nämnden kan stärka sin styrning av inköps- och upphandlingsområdet genom att upprätta generella anvisningar för inköp och upphandling. Nämnden kan även stärka sin styrning av konsulter specifikt genom att upprätta riktlinjer, rutiner eller motsvarande styrdokument för konsultanvändning. Nämnden bör säkerställa att skriftliga behovsanalyser och uppdragsbeskrivningar som regel alltid upprättas och ligger till grund för användning av konsulter. Nämnden bör även tydliggöra hur konsulter ska följas upp och kontrolleras under uppdragstiden samt hur regler om sekretess och informationssäkerhet ska gås igenom med konsulterna.

Vidare bedömde vi att det fanns brister i nämndens följsamhet mot gällande regelverk för inköp och upphandling vid upphandling av konsulter. Vår stickprovsgranskning visade att ramavtalsavrop inte alltid hade dokumenterats. I flera fall saknades dokumentation som visade att högre rangordnade leverantörer hade tillfrågats innan avropen. I de fall där konsultuppdragen hade förlängts saknades dokumentation av hur förlängningarna hade genomförts. Ett av stickproven avsåg en direktupphandling som uppgick till cirka 350 000 kronor, men som inte hade dokumenterats. Detta utgjorde en avvikelse från såväl lagen om offentlig upphandling som Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling. Det saknades även ett skriftligt avtal för konsultuppdraget.

Följande rekommendationer lämnades utifrån granskningen:

Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att upprätta anvisningar för inköp och upphandling.

Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att säkerställa att avrop från ramavtal avseende inhyrning av personal dokumenteras och sparas. Av dokumentationen ska det framgå hur rangordningen har följts.

Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att säkerställa att direktupphandlingar som överstiger 50 000 kronor dokumenteras.

Dokumentationen ska innehålla de uppgifter som framgår av Göteborgs Stads riktlinje för inköp och upphandling.

Stadsrevisionen beslutade om revisionsrapporten ”Granskning av konsultanvändning i Göteborgs Stad” den 22 november 2022. Rapporten har skickats till nämnden.

6 Palliativ vård

Stadsrevisionens rapport ”Granskning av palliativ vård och omsorg samt stöd till närstående” beslutades av revisorsgruppen den 31 januari 2023. Granskningen syftade till att bedöma om nämnden för funktionsstöd, socialnämnden Nordost och äldre samt vård- och omsorgsnämnden bedrev ett ändamålsenligt arbete med att erbjuda en god palliativ vård och omsorg samt ett gott stöd till närstående.

Granskningen berörde socialnämnden Nordost i begränsad omfattning. Syftet med att inkludera nämnden var främst att bedöma om samverkan mellan de berörda nämnderna fungerar på ett ändamålsenligt sätt. Granskningen visade att det fanns rutiner för att hänvisa närstående till de regionala socialnämnderna när man inom hälso- och sjukvården såg att behov av individuellt biståndsprövade insatser förelåg. Det fanns också inarbetade rutiner för att signalera om oro för att den sjuke eller någon i dennes närhet far illa till den regionala socialnämnden.

Med anledningen av granskningen lämnade stadsrevisionen inga rekommendationer till socialnämnden Nordost.

Rapporten med iakttagelser och bedömningar i sin helhet finns hos stadsrevisionen och har diarienummer 0136/22.

7 Granskning av räkenskaper och bokslut

Granskningen av räkenskaper och bokslut omfattar följande delar:

- översiktlig granskning av delårsrapport per augusti
- intern kontroll i redovisningsrutiner
- årsbokslut.

Nedan redovisas resultatet av granskningen.

7.1 Översiktlig granskning av delårsrapport

Vi granskar delårsrapporten översiktligt, vilket innebär att granskningen är inriktad på en övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Det har i

vår översiktliga granskning av delårsrapporten per augusti inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet i delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med gällande föreskrifter och god redovisningssed.

7.2 Granskning av intern kontroll i redovisningsrutiner

Granskningen av nämndens interna kontroll i redovisningsrutiner omfattar följande delar:

- löneprocess
- intäktsprocess
- inköpsprocess
- bokslutsprocess
- utbetalning av bidrag - ekonomiskt bistånd.

7.2.1 Bedömning

Stadsrevisionens bedömning är att den interna kontrollen inom de granskade processerna i allt väsentligt är tillfredsställande.

7.2.2 Iakttagelser

Resultatet av granskningen redovisas i den lägesrapport som har skickats till förvaltningen. Lägesrapporten innehåller revisorernas iakttagelser och bedömning tillsammans med förvaltningens kommentarer.

Revisorernas bedömning innehåller förslag på förbättringsåtgärder som syftar till att stärka den interna kontrollen inom granskade rutiner. Det är därför viktigt att förvaltningen ser till att revisorernas förslag till förbättringsåtgärder genomförs i verksamheten.

7.3 Granskning av årsbokslut

Granskningen av nämndens bokslut för verksamhetsåret 2022 omfattar upprättad årsrapport.

7.3.1 Bedömning

Stadsrevisionen bedömer att nämndens årsrapport är i allt väsentligt upprättad enligt god redovisningssed och bedöms ge en rättvisande bild av nämndens ekonomiska resultat per den 31 december.

7.3.2 Iakttagelser

Granskningen visar att:

- inrapporterat material är korrekt
- nämnden har följt de bokslutsanvisningar och riktlinjer som Göteborgs Stad gett ut
- inga förhållanden som kan skada förtroendet för verksamheten har uppmärksamrats.

Inga väsentliga avvikelser i övrigt förekommer.

8 Uppföljning av tidigare granskning

Ibland resulterar våra granskningar i att revisorerna lämnar rekommendationer och/eller kritik. När detta händer följer vi oftast upp detta nästkommande år. Nedan redogör vi för den uppföljning som vi har genomfört i år.

8.1 Uppföljning av hantering av orosanmälningar

Stadsrevisionen granskade år 2021 nämndens hantering av orosanmälningar. Granskningen resulterade i att vi riktade följande rekommendationer till nämnden:

Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att säkerställa att beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas inom 14 dagar i enlighet med gällande lagstiftning

Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att genomföra och dokumentera egenkontroller för att säkerställa att arbetet med orosanmälningar är av god kvalitet.

Stadsrevisionen rekommenderar socialnämnden Nordost att säkerställa att barnperspektivet beaktas och dokumenteras i den omfattning som krävs enligt gällande lagstiftning.

Vi har i år följt upp rekommendationerna genom skriftliga frågor och dokumentgranskning.

8.1.1 Bedömning

Vi bedömer att rekommendationerna är omhändertagna.

8.1.2 Iakttagelser

Av nämndens yttrande framkommer ett antal åtgärder som ska implementeras under 2022 för att omhänderta revisionens rekommendation avseende att beslut fattas inom 14 dagar. Bland annat ska enheten upprätta avvikelser i

verksamhetssystemet. Genom avvikelshanteringen får förvaltningen ett statistikunderlag om hur många beslut som inte fattas i rätt tid. Utöver det framkommer av yttrandet att förste socialsekreterare har fått ett förtydligat uppdrag att följa upp att beslutet fattas inom 14 dagar. Vår uppföljning visar att åtgärderna är implementerade. I statistikunderlagen ser vi dock att det finns en variation i hur de fyra regionala socialförvaltningar räknar de 14 dagarna och mot vilken juridisk grund eller rättspraxis denna beräkning sker. Här ser vi gärna att socialförvaltningarna når en samsyn kring hur de 14 dagarna ska räknas.

Vad gäller rekommendationen avseende egenkontroll framkommer av uppföljningen att de åtgärder som nämnden beskrivit i sitt yttrande har implementerats. En ny egenkontrollplan har tagits fram och egenkontrollerna har genomförts och dokumenterats i enlighet med denna plan under året.

Avseende rekommendationen kring barnperspektivet visar uppföljningen att förvaltningen bedriver ett arbete för att utveckla rutiner och arbetssätt. Uppföljningen visar att samtliga barn i det stickprov som gjordes i samband med årets granskning av familjehemsplaceringar, kommer till tals i utredningen. Samtliga medarbetare har genomgått kompetensutveckling inom området. Vidare har mottagningsenheten implementerat en checklista¹⁹ som används vid beslut. Checklistan säkerställer efterlevnad av lagstiftningen och barnkonventionen med hänsyn till barnperspektivet. Förste socialsekreterare följer upp att checklistan används och att barnsamtalen dokumenterats. När barnsamtal inte kunnat genomföras motiveras det tydligt i förhandsbedömningen.

¹⁹ Rädda barnens framtagna checklista "Barncheck"

9 Stadsrevisionens uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Revisorerna är förtroendevalda och utses av kommunfullmäktige. I Göteborg är de totalt 22. Revisorerna är oberoende och granskar på kommunfullmäktiges uppdrag, och därigenom indirekt också för medborgarna.

Revisorerna prövar årligen om ledamöterna i kommunstyrelsen och nämnderna fullgör sina uppdrag. Revisorerna uttalar sig årligen om nämndledamöternas ansvar i en revisionsberättelse som lämnas till kommunfullmäktige. Utöver revisionsberättelsen upprättar revisorerna även revisionsredogörelser, en för varje nämnd. I revisionsredogörelsen sammanfattas all granskning som revisorerna har genomfört i nämnden under året.

Bland de valda revisorerna utser kommunfullmäktige även lekmannarevisorer. Dessa har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses två lekmannarevisorer för varje bolag.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera nämnder och bolag. Dessa redovisas löpande under året till kommunfullmäktige i revisionsrapporter.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar all den granskning som har gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen.

10 Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas när revisorerna ser förbättringsområden i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas när revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast. När det gäller nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder som nämnden eller bolaget har gjort för att följa revisorernas rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Revisionsberättelse 2022 för socialnämnden Nordost

Vi, revisorer utsedda av kommunfullmäktige i Göteborgs Stad, har granskat nämndens verksamhet under 2022. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnden ansvarar också för att det finns tillräcklig intern kontroll. Revisorernas uppdrag är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit de resultat som redovisas i bilagd redogörelse.

Vi bedömer att nämnden har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att nämndens ekonomiska resultat i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för nämnden.

Vi åberopar bifogad redogörelse.

Göteborg den 21 mars 2023

Bilagor:

Revisionsredogörelse för socialnämnden Nordost

Göteborgs
Stad

Detta dokument är elektroniskt signerat.

Ordförande: Bengt Bivall

vice ordförande: Sven Andersson

Förtroendevald revisor: Monika Bandi

Förtroendevald revisor: Erik Fristedt

Förtroendevald revisor: Lars-Gunnar Landin

Förtroendevald revisor: Lars-Ola Dahlqvist

Förtroendevald revisor: Susanne Zetterberg Jensen

Förtroendevald revisor: Bernt Helin

Förtroendevald revisor: Gun Cederborg

Förtroendevald revisor: Stefan Dahlén

Förtroendevald revisor: Birgitta Adler

Förtroendevald revisor: Lars Lorentzon

Förtroendevald revisor: Christina Rogestam

Förtroendevald revisor: Tom Heyman

Förtroendevald revisor: Johan Abrahamsson

Förtroendevald revisor: Torbjörn Rigemar

Förtroendevald revisor: Alf Landervik

Förtroendevald revisor: Anna Sibinska

Förtroendevald revisor: Tore Svensson

Förtroendevald revisor: Bengt-Åke Gellerstedt

Förtroendevald revisor: Hans-Göran Gustafsson